

**Z dziejów bankowości – w setną rocznicę powstania
Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej**
Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Lublin, 24 kwietnia 2017 r.

W dniu 24 kwietnia 2017 r. w budynku Collegium Iuridicum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła w Lublinie odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. Z dziejów bankowości – w setną rocznicę powstania Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej zorganizowana przez Katedrę Historii Ustroju i Prawa oraz Katedrę Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL we współpracy z Fundacją Fundamenta. Celem konferencji było przybliżenie zagadnień związanych z działalnością Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, jej wpływu na sytuację gospodarczą w kraju oraz na reformę walutową i powstanie Banku Polskiego. Tematyka wystąpień dotyczyła także historii skarbowości, bankowości oraz prawa finansowego. Komitet Naukowy i Organizacyjny tworzyli: dr hab. Marzena Dyjakowska, prof. KUL, ks. dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KUL, dr hab. Waldemar Bednaruk, prof. KUL, dr Agnieszka Romanko, dr Judyta Dworas – Kulik oraz mgr inż. Agnieszka Szokało. Konferencja została objęta Patronatem Honorowym: Ministerstwa Finansów, Prezesa Narodowego Banku Polskiego Adama Głapińskiego, Wojewody Lubelskiego Przemysława Czarnka, Marszałka Województwa Lubelskiego Sławomira Sosnowskiego oraz Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka. Patronat medialny nad konferencją objęło Polskie Radio Lublin oraz TVP3 Lublin, które podczas transmisji wiadomości przedstawiły reportaże z niniejszego wydarzenia.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL, Zastępca Dyrektora Oddziału Okręgowego NBP w Lublinie Tomasz Czekoński, Kierownik Katedry Historii Ustroju i Prawa KUL dr hab. Marzena Dyjakowska, prof. KUL oraz Prezes Zarządu Fundacji Fundamenta dr Judyta Dworas-Kulik, która odczytała listy od Patronów Honorowych wydarzenia.

W konferencji udział wzięło 142 osoby, wśród nich przedstawiciele największych ośrodków naukowych w Polsce oraz specjaliści z zakresu historii bankowości oraz skarbowości m.in. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Lublinie dr Artur Krukowski.

Program konferencji zakładał sesję plenarną oraz obrady w trzech równoległych sekcjach tematycznych w zakresie podstawowych dyscyplin historyczno-prawnych i prawno-finansowych. Podczas sesji plenarnej wygłoszono cztery referaty, zaś w czasie obrad poszczególnych sekcji tematycznych zaprezentowano po dziesięć referatów. Łącznie uczestnicy konferencji wysłuchali trzydziestu czterech prelegentów. Każdy z etapów konferencji zamykano dyskusją.

Obradom sesji plenarnej przewodniczył dr hab. Zbigniew Naworski, prof. UMK. W trakcie sesji referaty wygłosili: dr hab. Piotr Niczyporuk, prof. UwB,

Antyczne korzenie współczesnej bankowości; dr hab. Marzena Dyjakowska, prof. KUL, *Działalność PKKP w opiniach ekonomistów w okresie dwudziestolecia międzywojennego*; dr hab. Waldemar Bednaruk, prof. KUL, *Struktura Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej* oraz dr hab. Ryszard Czerniawski, prof. SWPS, *200- lecie giełdy*. Ta część obrad zakończyła się dyskusją nad referatami, a następnie przerwą kawową na kontynuowanie rozmów w kularach.

Po przerwie nastąpił podział na poszczególne sekcje A, B i C. Sekcji A przewodniczył dr hab. Piotr Niczyporuk, prof. UwB. W jej toku głos zabrali: dr hab. Ewa Gajda, prof. US, *Prawo finansowe za Justyniana. Uwagi wstępne na podstawie inskrypcji VI w.*; dr Dobromiła Nowicka (UWr), *Kilka uwag o delationes w sprawach fiskalnych w prawie rzymskim*; dr Radosław Zych (US), *Instytucje finansowo – kredytowe i banki w chwili powrotu Bydgoszczy do Macierzy (z refleksjami odnoszącymi się do prawa rzymskiego)*; dr Anna Fermus-Bobowiec (UMCS), *Instytucje miejskiego kredytu hipotecznego w Królestwie Polskim jako przyczynek do dyskusji o modelu organizacyjnym kredytu hipotecznego w Polsce* oraz dr Marek Podkowski (UWr), *Instytucje pożyczkowe w Liskowie (1904 -1939)*. Sekcji B przewodniczył dr hab. Waldemar Bednaruk, prof. KUL. Jako pierwszy głos zabrał dr hab. Przemysław Dąbrowski, prof. UWM, *Związek zawodowy pracowników bankowych i Kas oszczędności okręgu wileńskiego – struktura prawna i działalność w okresie dwudziestolecia międzywojennego*, następnie: dr Eliza Komierzyńska–Orlińska (UMCS), *Geneza Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i jej działalność na ziemiach polskich*; dr Iwona Lasek-Surowiec (PWSZ), *Status Banku Polskiego S.A. (1924-1945)*, dr Marek Stus (UJ), *Akcje i papiery wartościowe międzywojennych banków polskich. Ramy prawne i praktyka* oraz dr Ewa Kowalewska (US), *Ewolucja polskiego ustawodawstwa dewizowego w zakresie reglamentacji dewizowej ze szczególnym uwzględnieniem roli banku centralnego*. Sekcji C przewodniczył dr hab. Ryszard Czerniawski, prof. SWPS. Podczas obrad głos zabrali: dr hab. Dariusz Makilla, prof. WSFiZ, *Od państwa agrarnego do fiskalnego. Finansowanie państwa absolutnego na przykładzie Brandenburgii – Prus w drugiej połowie XVII w.*; dr hab. Zbigniew Naworski, prof. UMK, *Opodatkowanie tytoniu w dawnej Polsce*; dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO, *Represje fiskalne wobec kościelnej akcji charytatywnej w Polsce Ludowej*; dr Tomasz Dolata (UWr), *Rola rosyjskiego Ministra Finansów w procedurze udzielania patentów na wynalazki w Królestwie w Królestwie Polskim w latach 1867- 1915*, a także dr Marek Tkaczuk (US), *Jednorazowa danina na potrzeby wojska z 1920 roku*. Każda z sesji zakończyła się dyskusją nad referatami.

Druga część obrad w poszczególnych sekcjach odbyła się w godzinach popołudniowych. Sekcji A przewodniczył ks. dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KUL. W trakcie obrad referaty wygłosili: dr Karol Dąbrowski (UMCS), *Dowody księgowe i księgi rachunkowe instytucji kredytowych w Generalnym Gubernatorstwie 1939-1945*; dr Andrzej Dragoń (UŚ), *Aspekty prawne finansowania samorządowego (autonomicznego) województwa śląskiego. Problematyka stosowania art. 5 statutu organicznego*; dr Agnieszka Romanko (KUL), *Watykańskie instytucje finansowe*; dr Judyta Dworas-Kulik (Prezes Fundacji Fundamenta), *Klauzule abuzywne w orzecznictwie dotyczącym umów o kredyt denominowany lub indeksowany do CHF*

oraz mgr Łukasz Szoszkiewicz i mgr Rafał Świergiel (UAM), *Bankowość a autonomia jednostki – kształtowanie się ram prawnych*. Sekcji B przewodniczył dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO. Prelegentami byli: dr Marek Kozubel, *Problem nacjonalizacji banku w prawie Ukrainy na przykładzie Privat Banku*; mgr Krzysztof Łopuszyński (KUL), *Idea bankowości centralnej w ostatnich latach I Rzeczypospolitej*; mgr Jakub Pokoj (UJ), *Organizacja oddziałów okręgowych Narodowego Banku Polskiego w latach 1945 – 1958 na przykładzie oddziału okręgowego NBP w Raciborzu*; mgr Remigiusz Chęciński i mgr Michał Przychodźki (UAM), *Powstanie i wprowadzenie do praktyki ustrojowej koncepcji niezależnego banku centralnego*, jak również mgr Agnieszka Wicha (UKSW), *Wpływ międzynarodowych inicjatyw na rozwój krajowych regulacji związanych z przeciwdziałaniem z przeciwdziałaniem praniu brudnych pieniędzy*. Sekcji C przewodniczył dr hab. Dariusz Makilla, prof. WSFiZ. Referaty wygłosili: dr Andrzej Pasek (UWr), *Model podatku dochodowego w Polsce w okresie międzywojennym*; dr Piotr Pomianowski (UW), *Oplaty w polskich sądach w pierwszej połowie XIX wieku*; mgr Piotr Łusiak (PWSZ), *Zadania systemu podatkowego w świetle konstytucji sejmowych w latach 1764 – 1795*; mgr Konrad Graczyk (UŚ), *Podatek dochodowy za 1939 r. a niemiecka okupacja Górnego Śląska* oraz mgr Arkadiusz Pawłowski (KUL) – *Tax free, a wyłudzenia podatku. Teoria a praktyka*. Obrady w poszczególnych sekcjach zakończyły burzliwe dyskusje, przede wszystkim z uwagi na aktualną problematykę tzw. kredytów frankowych oraz kształtowanie się Krajowej Administracji Skarbowej.

Zamknięcia konferencji dokonała dr hab. Marzena Dyjakowska, prof. KUL, Kierownik Katedry Historii Ustroju i Prawa KUL oraz dr hab. Waldemar Bednaruk, prof. KUL. W podsumowaniu podkreślono, iż konferencja odbyła się na wysokim poziomie merytorycznym i estetycznym. Nadesłane referaty po przejściu procedury recenzyjnej zostały opublikowane w czasopiśmie Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL oraz w kwartalniku Roczniki Nauk Prawnych KUL, dostępnych również w wersji *online*.

*Judyta Dworas-Kulik**

* Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.